

Prečnina mesečno
25 Din, za izdajanje
40 Din — ne-
določena izdaja ce-
loletne 96 Din, za
izdajanje 120 Din

Uredništvo je v
Kapitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2696 — nočna 2994, 2994 in 2995

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

3 gospodarski problemi

Dokler ostane kapitalistični gospodarski sistem pri življenju, bo vprašanje višine obrestovanja kapitala eno izmed najvažnejših v gospodarskem življenju. To vprašanje je toliko bolj pomembno v državah, ki se nimajo dovolj lastnega kapitala in v katerih se mora ta šele polagoma nabirati — in med te države spada tudi naša. Vprav delikatno pa postane tedaj, ko sta pridobitno gospodarstvo radi splošne gospodarske krize in še posebej kreditni sistem iz enega ali drugega razloga v zmagi. Od višine obrestne mere ni samo odvisno gospodarstvo obrtnika, trgovca in industrijskega, ki zelo pogosto delajo z izposojenim kapitalom, temveč tudi gospodarstvo kmetov, kolikor je ta že zadolžen in kolikor računa, da bi z novim posojilom svojo kmetijo izpopolnil.

V normalnih razmerah vodijo kreditno politiko narodne banke s tem, da znižujejo oziroma zvišujejo obrestno mero. Ostali denarni zavodi se tej obrestni meri v določeni razdalji približajo in tako se čuti vsaka zaostrižev, oziroma olajšava v kreditni politiki narodne banke v kratkem času tudi pri drugih denarnih zavodih in nato v vsem narodnem gospodarstvu. Iz enega ali drugega razloga pri nas te vzporednosti med obrestmi Narodne banke in drugih denarnih zavodov ni bilo, nastajala je med njimi razdalja, ki jo je jugoslovanska vlada 5. decembra 1933 presekala z znano odredbo o maksimiranju obresti. Tedaj je bilo določeno, da ne smejo obresti na posojila denarnih zavodov presegati obresti Narodne banke za več kakor 5%. Najnovejša odredba določa, da ne sme ta presežek znašati več kakor 4.5%. Ker je Narodna banka med tem časom še sama znižala obrestno mero, bodo poslednji denarni zavodi, med katere je treba šteti tudi zadruge, smeli zaračunavati največ 11% obresti, torej ne več 12.5%, kakor so lahko doslej. V primeru, da je dolžnik zaostal z izplačili svojih dolgov, so doslej zavodi lahko povišali obresti za druga 2%; to je v smislu nove naredbe prepovedano, pač pa smejo zavodi zaračunavati posebej dejanske stroške, ki so nastali z izdajanjem posojila (za pogodbo, takse, poštnino itd.). Omembe vredna je določba, da se bodo obračuni o dolgovih izvršili na monopskem papirju, ki ga bo izdal finančni minister. V smislu nove uredbe ni obrestna mera, ki jo smejo zaračunavati zasebniki svojim dolžnikom, vezana več na obrestno mero Narodne banke, temveč je zdaj jasno določeno, da ne sme znašati več kakor 8%. V smislu nove uredbe ne smejo denarni zavodi zaračunavati višje obrestne mere kakor 8% letno, ko gre za reeskontne menične terjatve, ki so nastale iz zadolžitve kmetov in ki jih urejajo že posebni zakonski predpisi. Če se omenimo, da ne smejo obresti na vloge pri denarnih zavodih presegati eskontne mere Narodne banke znižane za 1%, smo s tem podali glavne določbe uredbe, o kateri smo poročali že včeraj.

Namen zakonodavca je bil pač ta, da se kredit poceni. Naši gospodarstveniki so mnenja, da ne bo uredba imela posebnih reperkusij na naše gospodarsko življenje, pač pa je mnogo bolj važno za južne kraje, kjer so se zaračunavale mnogo bolj osterne obresti kakor pri nas. Olajšanje kredita naj bi olajšalo bremena dolžnikov, olajšalo naj bi nabavo novih kreditov in s tem pospeševalo razvoj industrije, obrti in kmetijstva. Toda tu zadenejo na kočljivo vprašanje. Kakor je res, da se bremena dolžnikov nekoliko zmanjšajo — saj določa uredba, da se tudi za prejšnja posojila ne smejo zaračunavati višje obresti — tako je tudi res, da pritisk bančnih zavodov na obrtnika in kmeta ne bo mnogo popustil. Denarni zavodi so v stiski zaradi pomanjkanja likvidnosti. Prisilno zmanjšanje obrestne mere njim seveda ne bo ugajalo. Njihova težnja, da čimprej pridejo do likvidnega denarja in da izvršijo sanacijo v svojih obratih samih, ne bo popustila, s tem tudi ne pritisk na dolžnike. Ta se bo znižal samo toliko, kolikor določa suho število, za katero se morajo obresti v smislu nove uredbe znižati. Za nekatere denarne zavode se bo morda celo pojavila skušnjava, da bi prav radi znižanja obrestne mere še bolj pritiskali na dolžnika in zahtevali čimprej poravnave dolgov.

Iz vsega tega se jasno vidi, da bi tem ukrepom moral slediti še drugi, ki bi povečal likvidnost denarnih zavodov; ni treba, da bi ta bil prav zakonodavski značaja, lahko bi bil samo učinek nove denarne politike. Kdor bi s smotreno denarno politiko to dosegel, bi danes rešil glavni problem ne samo kreditne politike, temveč vsega našega narodnega gospodarstva. Danes lahko zabavljamo čez denarno politiko naših bančnih zavodov, danes, ko je za nami več let gospodarske preizkušnje, je lahko trditi, da so naši denarni zavodi preveč denarja investirali v industrijska podjetja, ki so več ali manj vselej riskantna, in tako imobilizirali preveč kapitala. Toda nikakor ne smemo pozabiti, da je lažje pozneje kritizirati, kakor biti poprej prerok. Nikar ne pozabimo na specifično okolnost našega mladega gospodarstva: Vprašanje je, kako bi si sploh mogli postaviti na noge le kaj lastne domače industrije, ako bi se to ne bilo zgodilo s pomočjo naših bank in drugih denarnih zavodov? Če iz tega vidika gledamo na ta problem, nam postane nujnost pomoči denarnim zavodom toliko bolj očitna.

Uredba o kartelih v načelu prepoveduje snovanje kartelov; toda trgovinski minister sme izdati dovoljenje za snovanje katerega kartela. Ustanovi se register kartelov, karteli so postavljeni pod nadzorstvo trgovin-

Zanimiv diplomatični dvoboj v Evropi

s Francijo? Poljska na razpotju z Italijo?

Gen. Gömbös pojde uradno vabiti Poljsko v Mussolinijev tabor

Dunaj, 14. avg. (Telef.) Iz uradnih krogov je sedaj potrjena vest, da obišče madjarski ministrijski predsednik Gömbös poljsko prestolico. Na potovanju ga bo spremljal tudi zunanji minister Kanya. Vaš dopisnik je v stanu poročati brez strahu pred vsakim zanikanjem, da je bila topredmetna želja izražena naravnost od Poljske in da za to potovanje nima zasluge Madjarska, marveč poljsko zunanje ministrstvo. Obisk ni zasebnega značaja, niti ni samo izraz prijateljskega čustvovanja, ki navdaja poljski in madjarski narod, marveč izrecno političen s posebnim poudarkom za trenutni politični položaj v Evropi. Gömbösovo potovanje v Varšavo je v tej luči resna stvar, pred katero ni treba zapirati oči.

Madjarska: Stara idila

Ko je lani, ob priliki objave pakta Štirih, ki je zadel poljsko zunanjo politiko v srce, poljski zunanji minister Beck v trenutni razburjenosti izrazil željo, da nekako iz protesta obišče Prago in tudi jugoslovansko prestolnico — obisk jugoslovanskega zun. ministra dr. Marinkovića v Varšavi —, to danes ni vrnjen —, saj je načrt prenesel, kot znano, vsled tega, ker je polkovnik Beck hotel istočasno in mimogrede napraviti tudi prijateljski poklon madjarski vladi, kar pa so mu šteli drugod za zlo. Rajše je opustil potovanje po dveh slovanskih državah, kot da bi moral odreči tudi obisku v Budimpešti. Za one, ki vejo, kaj pomenijo osebnosti stiki v mednarodni politiki, je bila ta dogodba zelo poučna. Takoj se je napovedovalo, da z zbližanjem med Poljsko in slovanskimi državami ne bo nič in da je treba le računati s približevanjem med Poljsko in Madjari, odnosno Italijani. Sicer pa se ni pozabljeno, da je svoje dni, ko se je Poljska

osvobodila boljševiškega vpada, nesel ravno takrat se neznan Pilsudski zaupnik — polkovnik Beck, pismeno zahvaloval maršala Pilsudskega za širokosrčno pomoč, ki jo je takrat Madjarska ponudila Poljski, ko je hotela poslati 100.000 vojakov na Poljsko — dobro vedo, da češkoslovaska ne bo pustila njihovega prehoda čez njeno ozemlje. A velikodušnost je ostala velikodušnost in ves srd je padel na — Čehe. Med sedanjim režimskim osehjem na Poljskem in na Madjarskem obstojajo torej že davni intimni stiki.

Italija: Pozabljena jeza

Ravnatoko je Poljska ob priliki podpisa pakta Štirih ropotaje protestirala proti Italiji, ko je njen novoimenovani veleposlanik grof Potocki odklonil imenovanje, češ, da ne mara zastopati svoje domovine v takšni Italiji. V teku enega leta je srd na Italijo izginil. Mnogo je temu pripomogla tudi nezmožnost nekaterih francoskih vlad, kot so bile Daladierova in Boncourjeva, ki Poljske niso razumele in so jo neprestano odbijale od sebe. Med Poljsko in med Italijo so se navezali zopet pristrčni stiki, tembolj pristrčni, čimbolj so pečala medsebojna čustva med Francijo in Poljsko.

Proti francosko-ruski zvezi zveza od Baltika do Jadrana

Danes je položaj ta — kot sem Vam poročal že proti koncu prejšnjega meseca —, da se je v borbi proti francosko-ruskemu zveznemu načrtu, ki ga Poljska noče in ima tudi upravičene razloge, da ga noče (isti razlog, ki ga je pred 13 leti tako zamerila češkoslovski, ki ni pustila Madjarov čez svoje ozemlje! O. ur.), ustvarila neka idejna skupnost med Italijo, Poljsko in Madjarsko. Mussolini bi ne bil Mus-

solini, če bi tega razpoloženja ne bil izkoristil. Nastal je načrt, da se Poljska odloži iz dose- danjega zveznega sistema s Francijo in da se vpreže v zvezni sistem Italije, ki je dobil svo- jo zunanjo obliko v rimskih protokolli med Italijo, Avstrijo in Madjarsko.

Gömbös - zapeljivec

Gömbös bo šel v Varšavo v izrecni politič- ni misli. Tukaj smo slišali od visoko stoječih oseb, da hoče Gömbös za svojo zunanjo poli- tiko poiskati nove zaslombe, da mu ne zado- stuje več italijansko-avstrijska opora, ampak da išče drugega zaveznika. Poljsko, ki naj po- sreduje v Franciji, da bo slednja podprla mad- jarske težnje. To so gole fantazije. Madjarska se ne bo ločila ne od Avstrije, ne od Italije, vsaj sedaj še nima tega namena. Pač pa hoče Gömbös pridobiti tudi Poljsko, da se pridruži italijansko-avstrijsko-madjarski trozvezi, naj- preje gospodarski, potem pa seveda tudi poli- tični. Vaš dopisnik ve iz verodostojnega vira, da je bilo tudi o tem govoru, ko je pred par dnevi dr. Schuschnigg obiskal predsednika madjarske vlade.

Poljski je ta zamisel simpatična, ker je do- živela na Baltiku malo diplomatično nezgodo, drugič pa tudi zato, da lahko Franciji malo po- nagaja in drži v napetosti tudi še vedno ji ne- ljubno češkoslovsko sosedo. Sicer je 99 odstot- kov možnosti, da iz vsega tega ne bo prav nič, ker koncem koncev Poljska ne more v tabor držav, ki hočejo revizijo mirovnih pogodb, a kot taktična poteza sedanje poljsko ljubimko- vanje z Madjarsko in z Italijo — avstrijsko vprašanje je ne briga — ni tako otročje, kot na prvi hip izgleda, ker sprico državne zveze, ki bi vezala Baltik, Podonavje in Italijo, bi bila francosko ruska zveza brez pravega politične- ga haska.

Ing. Sch.

Starhemberg prodaja Avstrijo

Ali bo Evropa mirno gledala to početje?

Pariz, 14. avgusta.

Po prvih informacijah iz diplomatičnih krogov je rezultat razgovora med Mussolinijem in avstrijskim podkancelerjem Starhembergom, ki se je vršil preteklo soboto, v glavnih obrisih znan in jasn. Nobenega dvoma ni več, da je Avstrija po tragični smrti kancelerja Dollfusa prišla popolnoma pod varstvo Italije, ki skuša napraviti iz nje izhodišče svoje politike v Srednji Evropi, kakor je iz Al- banije napravila svojo bazo na Balkanu. Je sicer za- lostno, če se je visoko kulturna Avstrija postavila v isto vrsto z Albanijo, toda je tako. Glavna krivda za to usodno dejstvo je na Hitlerju, ki je s brutalnim in nemiselnim pučem od 25. julija Mussoliniju dal dobrodošel povod, da se je mogel povzdigniti za protektorja Avstrije, ne da bi ga motile zapadne velesile, ki so bile po nacistični revoluciji popolnoma presenečene in so v prvem hipu izgubile svojo orijentacijo. Mussolini je imel zato zadosti časa, da svoj načrt izvede in danes se la- hko reče, da Avstrija, katere vodstvo so prevzeli ljudje, ki Seiplu in Dollfusu niso niti zdaleka kos, leži pod njegovimi nogami.

„Jamstva“

Fašistični listi so dobili nalog, da o intimnem razgovoru v Rimu med Mussolinijem in voditeljem avstrijske Heimwehr priobčijo komentar, v ka- terem se poudarja, da je bilo potrebno razmišljati o jamstvih za neodvisnost Avstrije, ki še izdaleka ni zadostno zavežurana, in o sredstvih, kako bi se notranjepolitični položaj v Avstriji, ki še vedno ni normalen, okrepil. Na to odgovarja »Temps«, da je neodvisnost Avstrije zadostno zajamčena po zna- ni skupni izjavi Francije, Italije in Anglije. Vpra- šanje se ne neodvisnosti, nadaljuje »Temps«, se v pri- meru potrebe ne more rešiti drugače, kakor na mednarodni podlagi v popolnem sporazumu z vse- mi prizadetiimi velesilami. Ze iz te konstatacije lista, ki se more smatrati kot poloficijozno gla- silo francoskega zunanjega urada, jasno sledi, da je sestanek med Mussolinijem in podkancelerjem Starhembergom v Parizu povzročil nejevoljo in

veliko nezaupanje. To nezaupanje pa je povečala še izjava fašističnega tiska, da je sedanja avstrijs- ka vlada začutila potrebo, da se o ureditvi svojih notranjih razmer posvetuje z Mussolinijem in tako pred vsem svetom pokaže, da je Avstrija vse kaj drugega nego neodvisna država, kakaj nobena ne- odvisna država ne bi dopustila, da bi se priobčil tak komentar o njenih korakih. Toda italijanski komentar pove še veliko več.

Avstrija dobi batinaško milico

Italijanski tisk piše namreč o tej zadevi sle- deče: »Razne domneve o vsebini razgovora med ducejem in princem Starhembergom so brez pod- lage, pač pa je bolj utemeljena domneva, da se je

Cilj intrige: zveza proti Franciji

Sestanek s Starhembergom, kateremu bo v kratkem sledil sestanek Mussolinija s Schuschnig- gom, ima izrazito ost proti Franciji in njenim pri- jateljem, kar je razvidno že med vsticami itali- janskega komentatorja, ki pravi, da je sestanek še enkrat pokazal vsej Evropi, da je prijateljstvo med Italijo, Avstrijo in Ogrsko fundament Mussolinije- ve politike in da se je to prijateljstvo sedaj utrdilo tako, kakor nikoli poprej. Še bolj jaseen pa je av- strijski vladni organ »Weltblatt«, ki tako o obisku Schuschnigga v Budimpešti kakor tudi o sestanku Starhemberga z Mussolinijem piše, da »so se s tema dvema dogodoma smernice zunanje politike rajnega kancelerja okrepile v svojih dveh kardinal- nih točkah: v Budimpešti in v Rimu. Sicer sku- šajo dunajski listi to dejstvo nekoliko maskirati s tem, da je tak poudarek najtesnejšega sodelova- nja med Avstrijo in Italijo bil potreben zato, da bi se novi nemški poslanik von Papen prepričal, da avstrijske politike nikakor ne bo mogel preori- entirati iz Rima napram Berlinu — toda francoski in angleški diplomatični svet dobro ve, da za vsem

tem tiči prizadevanje Italije, da Avstrijo in Ogrsko popolnoma dobi v svoje roke in da iz njiju napra- vi oporišče Italije v Evropi, s katerega bo mogla polagati mine pod politiko Francije in Male zveze ter tudi Anglije, kolikor ta Francijo v prizadeva- nju za okrepitev evropskega miru podpira.

Napadi na vzhodni pakt

Da je temu tako, dokazuje tudi zanimivo dej- stvo, da italijanski tisk istočasno, ko povzdičuje rezultate italijansko-avstrijskega sodelovanja, na- enkrat zopet napada vzhodni pakt, napram kate- remu je dozdaj hlinil nekake simpatije. Z veliko elastjo namreč ugotavlja, da se je Poljska popo- lnomoma odvrnila od Francije in da je Barthoujeva ideja vzhodnega pakta padla v vodo, tembolj, ker Nemčija k temu paktu ne bo pristopila. Iz tega sklepa, da tudi Italija in Anglija ne boata mogli tega pakta podpisati, ker se ne moreta vezati na noben diplomatski pakt, ki bi pomenil izolacijo Nemčije.

Tako izgleda dvorezna politika g. Mussolinija! — Hrt.

★

Glasovi iz Pariza

Pariz, 14. avg. b. V tukajšnjih diplomatskih krogih pričakujejo, da bo poljski odgovor v zadevi vzhodnega pakta prispel v Pariz še v teku tega tedna. Ta vest se potrjuje tudi v uradnih krogih. Kljub vsem dosedanjim uspehom smatrajo diplo- matski krogi, da je zunanjepolitični položaj še ve- dno precej zamotan. Maršal Pilsudski ne želi, da bi ga kdo postavil pred izbiro: ali — ali. To, kar v Varšavi neradi slišijo in kar je napravilo na poljske diplomatske kroge neugoden vtis, je fran- cosko-rusko zbližanje. Francija pa bo že našla obli- ko, ki ne bo Poljske napravila kakorkoli odvisne od Sovjetske Rusije in je tudi ne bo izpostavila pritisku iz Moskve. Francija bo zlasti pazila na to, da v bodoče v nobenem oziru ne bo ogrožena polj- ska suverenost.

400 let Jezusove Družbe

Danes, 15. avgusta, bo preteklo ravno 400 let, ko je na praznik Marijinega Vnebovzjetja l. 1534 6 mladih, učenih mož v še danes stoječi Marijini kapelici na Montmartru v Parizu ustanovilo sloveči red Jezusove družbe, Sree in duša te »zveze mladih« — kakor so mladeniči sami imenovali svoje društvo — je bil bivši španski oficir Inigo de Loyola — Ignacij Loyolanski. Njegovi mladi zavezniki v tej zvezi ljubezni so bili Francišek Ksaverij, Diego Lainez, Alfonz Salmeron, Nikolaj Bobadilla, duhovnik Peter Faber in Portugalec Simon Rodriguez. Ignacij Loyolanski je znal to mlado četo navdahniti z ognjem junaštva, ki je njega samega podžigal napreje v njegovi vojaški karieri in ga je sedaj razveljaval v čudovito odločnega in doslednega »služabnika Kristusove vojske«. Cilji, ki jih je postavil pred svojo mlado in majhno četo, so bili visoki, skoraj nedosegljivi. Iz njih je hotel ustvariti osvojvalno armado, ki bo Kristusovo kraljestvo na svetu povečala, razširila in utrdila.

Ignacij Loyolanski je svoje »Kristusove četnike« podvrnil strogim duhovnim vajam, ki so jih strnile v disciplinirano enoto in jih vse navdahnile z istimi ideali, da se hočejo odreči vsem posvetnim dobrinam, da hočejo ostati vedno revni in se dati z dušo in telesom na razpolago sv. očetu, Kristusovemu namestniku, da jih uporabi po svoji uvidenosti. Koliko se je že napisalo o čudežnem razvoju te majhne družbe, ki se je širila in množila, ki je rasla na čednostih in na vplivu, a ki se v teku stoletij, ko je nastala današnja ogromna, po vsem svetu razpletena Družba Jezusova, niti za las ni oddalnila od visokih idealov in od življenjskih predpisov, katerim je danes pred 400 leti v skromni pariški kapelici v oseh svojih svetniških začetnikov polagala sveto prisego. Koliko, pravimo, se je že napisalo o tej Družbi Jezusovi, ki je prebolela silne viharje, pretrpela neznosna preganjanja, obrekovanja, a ki je iz vseh preizkušenj vedno izšla sveža, mlada, nedotaknjena, še močnejša ko prej, in ki je v zgodovini Cerkve postala najmočnejša oporo Cerkve in njene avtoritete. Duhovni potomci sedmerih članov »zveze mladih« pred 400 leti so postali v pravem pomenu besede dediči duhovnih zakladov svojih ustanoviteljev — svetnikov.

Kdor pozna začetke Družbe Jezusove, ta ne bo govoril o skrivnostih, ki jo baje obdajajo. Najboljla skrivnost D. Jezusove je pač položena v srea tistih mladih junakov duha, ki so v pravem spoznavanju nevarnosti, katera je grozila človeštvu od posvetnjakstva prosvetljene dobe, dvignili nad duh časa in se v poletu, ki ga ni mogel nihče ustaviti, posvetili Bogu, njegovi časti in nje-

govemu kraljestvu. Odslej bomo v zgodovini Cerkve našli Družbo Jezusovo vedno na najbolj nevarnih in izpostavljenih točkah. Francišek Ksaverij zmaguje kot nepremagljivi vojskovodja na Daljnem vzhodu, na severu se postavlja v bran prodirajočemu odpadništvu od vere Peter Faber in Peter Kanizij, na jugu jih deluje cela vrsta najbolj odličnih, ker je bilo treba dati preveliki verski zunanosti tudi pravo notranjo vsebino. In vedno in povsod jih najdemo strumno ob strani sv. očeta in papešva, ki ga branijo kot njegova do smrti vdana izbrana garda. Saj je Družba Jezusova sprejela obljubo neomajne zvestobe do sv. očeta kot četrto obljubo, poleg revščine, pokorščine in čistosti, v življenjski program svojega delovanja. Od tod njihova strumna, skoraj vojaška organizacija, okretnost njihovega reda in neprestana pripravljenost, da se z vso silo vrže na točke, ki so v napredku Cerkve najbolj nevarnosti izpostavljene.

400 let je šlo mimo od ustanovitve Jezusove družbe v Parizu. Prišel je zopet nov, rekli bi strašen čas, ki je navalil pred katoliško Cerkve nove naloge. Toda mi vemo, da je Družba Kristusovih četnikov bojov vajena, a da v njenih 400 letnih borbah ni ostarela. Danes kakor pred 400 leti stoji mlada in sveža, brez strahu in močna ob strani sv. očeta, da mu pomaga z življenjsko tveganostjo in z vsakimi žrtvami rešiti naloge novega časa tako, da bo v čast božjo in v večno korist človeštva. Ob njeni 400 letnici slavnega dela, ki ga človeška beseda ni zmogla zadostno slaviti, bo katoliška Cerkve in v njej katoliško ljudstvo zavila v častitke trdno željo, da bi Družba Jezusova tudi danes in naprej ohranila duh davne zvestobe in junaške krščanske borbenosti v boju za božjo čast in za človeške duše, da bi tudi danes in v bodoče uveljavljala v službi Cerkve svetniški duh svojih davnih ustanoviteljev, da bi predvsem ona pomagala, da se bo prelom časa, ki ga preživljamo, končal zmagovito za Kristusov evangelij, ki noče nič drugega in samo to, da bi se človeštvo prenovilo v Kristusu, voditelju in kralju včera, danes in jutri.

Pozivljamo slovensko ljudstvo, ki ima v svoji zgodovini mnogo dob, ko je ravno Družba Jezusova s svojo nevstrašno krščansko borbenostjo in s svojo apostolsko požrtvovalnostjo zmagoslavno nastopila za njegovo vero, da se danes, ob 400 letnem jubileju spomni v molitvah Družbe Jezusove, da bi ostala tudi naš svetlinik v sormaku sodobnih duhovnih gibanj, da bi predvsem ostala naš varni, nevstrašni vodja v boju za naše svetinje.

Krški okraj pri pogrebu svojega poslanca

Pogreba ministra Sušnika Antona se je iz krškega okraja udeležilo razmeroma malo ljudi. Pa naj nihče ne misli, da je to znak male ljubezni, ali pomanjkanje pietete do rajnega, ampak nekaj drugega je ljudem preprečilo dohod. Daleč smo od Ljubljane in zato je tudi pot draga. Nimamo pa onega, za čemer naš rajni poslanec tudi nikoli ni stegal svoj rok, — denarja nimamo. Revščina je pri nas doma že od nekdaj. Kar smo pa mogli, to smo pa ukrenili: Z eno samo izjemo je rajnemu zvonilo po vseh župnih cerkvah, v vseh župnih cerkvah so se darovale sv. maše zanj, ljudje so zanj darovali sv. obhajila. Zavedamo se, da je kar resnična beseda priprostega kmečkega očeta, ki je dejal: »Rad bi šel na pogreb poslanca Sušnika, ki ga lahko imenujemo Kreka našega okraja.« Poslanec-minister! Objubljamo Ti, da Tvojih naukov ne bom pozabil; da bomo zvesto služili idejam, ki so bile Tvoje merilo skozi življenje: Bogu, vladarju, domovini in narodu slovenskemu zvestoba do groba!

DOBRNA PRI CELJU

je splošno znano zdravilišče za bolezni živcev, srea in ženskih bolezni. Od 1. septembra dalje stane celokupno 20 dnevno zdravljenje z avtobusno vožnjo vred od postaje Celje do zdravilišča in obratno Din 1.200— odnosno Din 1.380—.

Proi. Antonu Sušniku - spomenik hvaležnosti

(Zapisal: Nizamot, Ejlkrec.)

Ob svežem grobu svojega nekdanjega profesorja, moram o Sušniku Antonu, zapisati dvoje ali troje stvari, ki mu ne bodo v sramoto, kot nam niso bile v škodo.

V nižji šoli v Kranju nas je poučeval slovenščino (saj nekatere razrede). — Prijetno so bile te ure. Ni mu bilo na tem, da bi čimprej opravil svojo dolžnost, in nam ni bilo nikoli dolgčas ter zato nismo gledali na uro, češ ali še ne bo pozvonilo! — Še prehitro je bilo ure konec. — Niso govorili na njegovem grobu zastoj povdarjali njegove ljubezni do materinega jezika, do svojega slovenskega naroda. — Sam je te ljubezni plantel in je tudi nas znal vneti. Lahko rečem, da je v tem oziru storil rajni Sušnik desetkrat več kot neki drugi g. profesor, ki se je štel med napredne Slovence ter nas je tudi eno leto v nižji šoli učil, prav za prav mučil s slovenskim jezikom. — Ta slednji nas je samo »jahal« (da rabim študentski izraz), dočim ni rajni profesor Sušnik nič pritiskal, pa je šlo tako lepo in tako na globoko. Kar zdi se mi, da se je ravnal po Slovaškem geslu: »Materin jezik bodi vam ključ do prave omike!«

Izdati moram danes, ko je on že v grobu, še to, da nas ni dijakov navduševal samo za slovenski-materinski jezik, ampak, da je porabil vsako priliko in nam priporočal tudi učenje drugih slovanskih jezikov. Ko sem to povedal, bo lažje razumljiv ta-le dogodek, ki se je med njim — profesorjem in dijaki — mojim sostanovalcem odigral na prehodu nekega zimskega sobotnega popoldneva na prehodu od vrha Gašpeta klanca (v Kranju) do vasi Mavčič in de-

Operna pevka Irma Franz-Mramor

Gostuje v našem radiu.

Koncem avgusta bo zapela ta odlična romunska pevka nekaj slovenskih narodnih pesmi in par arij iz Caverije rusticane, Tosce in Ocean arije iz Oberona.

Gospa Irma Franz-Mramor je rodom Slovenka, njen oče je bivši postajenačelnik v Ortniku g. Janko Mramor. Gospa Franz-ova deluje sedaj v mestnem gledališču v Aradu v Rumuniji. Izšla je iz šole mojstrice Lote Gelinek, Šola »Bel canto« v Aradu.

Prvič je nastopila kot koncertna pevka pred dvema letoma na dobrodelni prireditvi ob priliki velikih poplav v Rumuniji, kmalu pa se je njeno delovanje obrnilo v dramsko smer in srečali smo jo v operah: »Tosca«, »Cavaleria rusticana«, »Zidovka«, »Moč usode« in »Tanhäuser«.

Vse romunske časopise zlasti pa nemški »Arader Zeitung« je bilo polno laskavih ocen o njenem glasu.

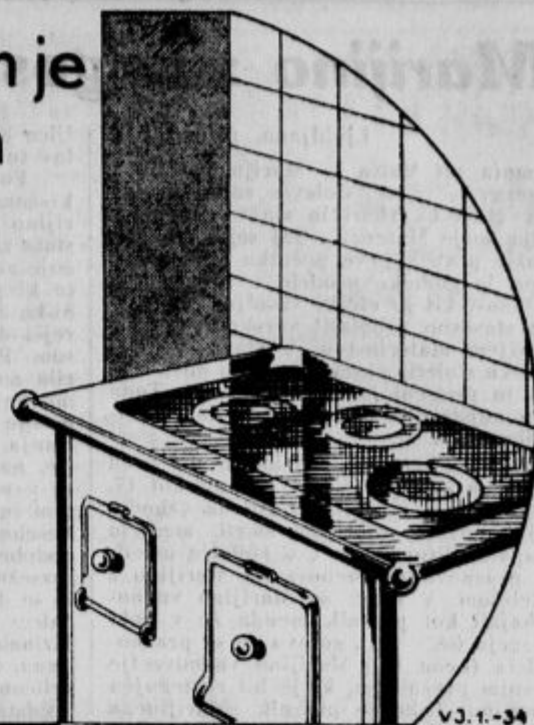
Sedaj ko je prišla v lepo rodno Slovenijo na oddih bo ustopila v radiu.

Odlični pevki, ki širi sloves našega naroda, želimo kar najprijetnejše bivanje med nami, v radiu bomo pa pač z veseljem poslušali njen topel glas, bo nam pa obenem jako ljuba izprememba.

loma nazaj. — Dogodek mi je povedal sostanovalec — dijak Markič Franc, ki ga je doživel. — Rad je ta Boštvečev Francel (Markič), z Gorici doma, hodil sam na sprehod. — Nekega dne, bilo je menda to pozimi l. 1910 — se je Francel vrnil s sprehoda in mi z žarečimi očmi stavlil vprašanje, ozir. uganko, naj povem, če morem, s kom je bil on danes skupaj na sprehodu. Pa sem se mučil in ugal, Francelj je pa z zadovoljstvom — še danes slišim njegov zadovoljen smeh — odgovarjal mojemu ugibanju z »Nak.« »Ne.« »Se malo ne« itd. — Ko je videl, da ne bom pogodil, pa mi pravi nekam resno: »Daj mi roko, da ne boš nikomur nikoli povedal, pa ti povem!« — Segla sva si v roke. Potem pa mi pravi: »S profesorjem Sušnikom.« — Začudil sem se, ker to smo pa pač vsi mislili o njem, da zunaj šole z dijakom ne bi govoril. Pa je govoril in menda je baš Boštvečev Francelina iskal, ker je bil to odlični dijak. — Pa kaj mu je le povedal, to me je gnalo. — Četudi sem obljubil da ne bom nikoli nikomur povedal, danes ko ni več Avstrije, ko je mrtev Francelj (bil je decemiran v Karpatih) in ko je mrtev profesor-panslavist: Sušnik Anton rod iz Mekin, lahko povem. — Razlagal je Francelju, koliko nas je vseh Slovanov in koliko posameznih vejic tega velikega naroda. — Priporočeval mu je, da bo nekoč prišel čas, ko se bomo vsi avstrijski Slovani združili, a če ne, pa saj vsi Slovani na jugu, h katerim morajo priti tudi Srbi in Bolgari. — Pa bomo imeli vsi eno skupno državo itd. — Francelj je to razlaganje tako požiral, da me ni govoril bržčas še bolj navdušen kot profesor Sušnik njemu. Ampak zabijal pa mi je tako strogo kot le kaj, da če bom kaj znil, da se izve, bi znali »frčati« midva in Sušnik. — Danes te nevarnosti ni več! — Se nekaj o rajnem profesorju Sušniku. Iz tega, kar sem povedal in kar bom pove-

Zakaj v tem je ves njen ponos!

Kako se sveti ognjišče, bele pečnice, obroči, držaji — skratka vsa kuhinja. Ampak — pri kuhanju se sve zamaže.

KAJ STORITI!

VIM

ZA ČIŠČENJE BOLIŠIH IN NAVADNIH PREDMETOV

Malo Vima na vlažno krpo, pa malo podrgniti: in vse se zopet svetli!

Strašna katastrofa ob Kolpi

Toča - čevelj na debelo pokrila njive in vinograde

Stari trg, 13. avgusta.

Ze v noči od sobote na nedeljo se je zapirilo nebo. V daljših presledkih se je oglašalo zamolklo grmenje. Po polnoči je sevalo močnejše. Toda v nedeljo zjutraj, kljub temu, da je nekoliko sijalo sonce in da je bilo jutro precej hladno, se je okoli 11 popoldne zablaznelo. Ljudje, ki so bili pri deseti sveti maši, so po končani službi božji takoj odhiteli proti svojim domovom. Medtem je bilo ozračje že zelo napeto. Močni bliski in strašno grmenje so pripravljali prebivalstvo na bujse.

In res, okoli pol 11 dopoldne se je zmrzilo, veter in burja sta divjala ter v strašnih vrtilnicah kvišku prah in odtrgano listje. Ze ta boj je bil strašen. A kaj šele nekaj trenutkov pozneje, ko se je s tem pomešal dež in kot oreh debela toča. Strašen pogled skozi okno. Toča se je sipala v taki meri, da nismo niti za ped mogli razločiti, kaj se godi v okolici. Strašno bobnenje, grmenje! Vse je s strahom in jokom spremljalo to počenja. Vse, kar se je našlo na tleh in s solznimi očmi so obstala žalostna srca, ko bi okamenela, tako strašen je bil prizor, ki je trajal skoro pol ure. Šipe na oknih je drobilo, strehe odkrivalo, vode na cesti so zastajale ter grozile s poplavo v stanovanjih, toliko je bilo toče, debelejšje ko oreh.

Strašen je bil ta dogodek, a še strašnejši pogled na čevlji debelo plast tofe, ki je zasula cesto, ter bela, popolnoma uničena polja in vinograde. Ubogi kmeti! Vse je uničeno: ajda, ki je že tako lepo cvela in rasla, je zabita v zemljo in gnije, koruza je popolnoma pomandrana, zelje, ki ga je bilo veselje pogledati, je zbito in gnije, fižol je izluščil ter odplavljen, pesa in drugo izrito ter popolnoma uničeno, tako, da preti huda, kako in s čim braniti prašiče. Strašen je pogled na vrt! Gola in polomljena drevesa brez sadja in listja. Popolnoma je uničilo tudi vinograde. Drugega ni videti kot same kole in oguljene ter potrite trte. Listja in grozdja dobiš na cesti, gmajni, v Kolpi, kamor ga je odplavila deroča voda. Zemlja je razorana, mnogo tudi odplavljene.

Strašna elika tik po neurju, ko je bilo okoli in okoli vse belo, kakor bi bil zapadel prvi sneg, a še grozovitejši pogled drugi dan, ko je vsaj po

večini izginila toča: videlo se je tako, kakor bi bila tu najhujša bitka, ne da bi prizanesla najmanjšemu kotu. Uničeno je popolnoma vse.

Prizadehli je več vasi, toda najbolj Stari trg, Kovačevas, Deskova vas, Paka, Prelesje, Predgrad, Kol, Dol, Laze, Sodevec. — Ze tako mora človek gledati, kako bo plačal davke, s čim oblekel otroke in sebe za zimo, a še težavnejše bo to našemu kmetu po tej strašni uri. Mnogi so stavili svoj up na sadije in grozdje ter se veselili, kako bodo poneli na trg ter si vsaj tako olajšali bremena, ki tišče naš belokranjski narod k tlom. Tudi ta up je splaval po vodi. In kaj zdaj? Prebivalstvo gleda s strahom v bodočnost. Kaj bo kmet, če se ne bodo odzvali merodajni krogi ter vsaj delno odpomogli v tej stiski? — V. B.

Sin streljal na očeta

Krka, 13. avgusta.

Nedeljako jutro, 12. avgusta, se je razvil v zelo zaspan dan. Vse je pričakovalo: zdaj, zdaj se bo vili dež. Iz te zaspanosti pa sta prebujila prebivalce Velikih Vrhov dva zaporedna strela. Kaj je bilo? Zopet je spregovoril alkohol...

Malo »okajen« se je prižbal domov stari S. ter začel prodajati sitnost okrog hiše. Zajtrk je vrzel po tleh, nato pa je šel po koso, da bi kosil — pa ne travo, temveč ljudi. Hči je skočila za njim in začelo se je ruvanje za koso. Skozi okno v hiši je to opazil sin Alojzij, ki je prav tedaj držal v rokah nabit lovske puško. Zagrozil je očetu, zato, da bi dal mir: »Takoj izpušite koso, sicer vas bom kar ustreli!« Nato sta se čula dva strela in oče je res izpuštil koso, seveda hudo ranjen; izstrelki prvega strela so se mu zarili v desno nogo, drugi strel pa ga je opazil po glavi. Ranjenega očeta so takoj odpeljali v Drago pri Stični k zdravniku dr. Fedranu, ki mu je nudil prve pomoči, danes pa so ga odpeljali v bolnišnico v Ljubljano.

Ranjenec se je še šalil: »Slab strelec je, ker me iz take bližine ni mogel ustreli!« Za sina se seveda zanima orožništvo.

vedati je hotel, da bo prišlo maščevanje nad njo, ker kaznuje ljudi radi tega, ker ljubijo svoj narod! In ta usoda je Avstrijo tudi res zadel.

Ker sem že dejal, da smo: Francelj, Vinko in jaz — vsi nekoč študentje na gimnaziji v Kranju — zbužali spomine, naj pa povem da smo prav posebno preresetavali na sprehodih po Pragi (bili so to prvi meseci svetovne vojne) kaj in kako bomo šli kot avstrijski vojaki nad Ruse. Pa smo vsi dejali, da to ne gre, da bi Slovan šel proti Slovanu. Služili smo vsi trije pri 28. pešpolku v Pragi, ki je bil nazvan »Praski djeti« (Praski otroci). In res! Francelj je bil kmalu, ko je prišel na fronto v Karpate, decemiran (zakaj, ni treba pripovedovati), Vinko so držali v ozadju, dokler na spomlad ni Italijan napovedal vojske. Tja so ga pa poslali ter je začel junija 1917. le naletel. — Na kraški zemlji počiva on, ki je bil kot kraški kamen izklesan in to največjo po zaslugi profesorja, ki je bil pokopan zadnjo nedeljo v Ljubljani. Mene so pa zečele slabosti obhajati, ko sem videl, kako nas resno mislijo poslati na rusko fronto, pa sem »zbolel«. Iz bolnišnice sem po zaslugi zdravnika — po rodu Čeha, prišel domov.

To sem povedal o nas treh, ker smo vsi trije bili bolji, ko bi si kdo mislil, učenci profesorja Sušnika, kateremu smo hvaležni posvetili marsikak pogovor tudi pri vojaki, dokler nas niso razgnali. Hvaležni smo mu bili mi trije in tudi še mnogo drugih dijakov njegovih učencev mu bo ostalo hvaležnih. »Utrjeval si nam — profesor Sušnik — ljubezen do svojega naroda, vneval ljubezno do drugih slovanskih narodov, bil si nam opora v ideji, ki so nam je doma zasidrali v srce, t. j. ideji verski. Bog Ti poplačaj, naš profesor Sušnik, sto in tisočkrat!

dal, se jasno vidi, da je on vedel, kaj je dijakom treba vcepiti. Nollu jurare in verba magistri« tu ni prihajalo v upoštevanje, ampak bržčas narobe, kar je pa bilo čisto prav. V onih dneh, ko se je na gimnaziji v Kranju snovala dijaška Marijanska kongregacija in ko je bil načelnik te — dijak Vinko Tavčar, je vladal velik boj med dijaštvom, spremljan od proforskega zbora. Eni so bili za, drugi proti, tako med profesorji kot med dijaki. Pa je prišel po nekem poslu (menda radi neke instrukcije) na dom k. g. profesorju Sušniku dijak Tavčar. Brž sta bila tudi pri kongregaciji. To mi je pač povedal Vinko (bila sva sošolca), da bi kar odločil načelnikovo šaržo, če mu ne bi Sušnik (poznal je profesor Sušnik dijaška Tavčarja, Tržičana, ko je pa profesorjeva žena vdova, ga. Hilda tudi v Tržiču doma) dejal, da tega ne sme storiti. Pa ni! Šele v začetku svetovne vojne, ko smo se znašli v isti kasarni v Pragi: Francelj, Vinko in jaz, je Vinko marsikaj še povedal, česar prej ni. Z rajnim profesorjem Sušnikom je prišel večkrat v stik v Tržiču. Da je Vinko bil tako izrazit Slovenec in navdušen Slovan ter zvest katolik, temu se nisem več čudil, ko sem zvedel, da hodi v Sušnikovo šolo. Danes bolj razumem kot sem mogel tedaj, kako to, da je mladi akademik Vinko upal prevzeti l. 1913-14 uredništvo dijaškega lista »Zora«. Takrat v Pragi nama je Vinko pripovedoval, ko smo zbužali spomine, kako so ga vrteli radi onega članka v »Zori«, ki ga je tik pred svetovno vojno napisal jurist (Goričan) Koruza in ki je povzročil, da je začelo preganjanje. Jurista Koruza, ki je tudi v Pragi služil vojaške, sem le enkrat videl, ko sem šel mimo vojašnice, kjer je on za zamreženimi okni delal pokoro (Zimmerarrest). Skozi mrežo mi je dejal: »Boš videl, da bo Avstrijo hudič vzel.« Če bi takrat ne razumel, bi danes vedel, kaj je hotel reči. Po-

Marijino zmagoslavje

Ljubljana, 15. avgusta.

Assumpta est Maria — Marija je bila v nebesa vzeta... se že stoletja radujejo angeljski in človeški zbori in slave veličastno vnebovzetje božje Matere... Saj sega češčenje Matere božje prav v prve počette krščanstva. Posebno pa je globoko prodrla v liturgijo in srca kristjanov, ko je efski vesoljni cerkveni zbor (431) slovesno proglasil versko resnico o njenem božjem materinstvu. V slavo Bogorodice so v teku stoletij nastajali vedno novi, nad vse ljubki in prisrčni Marijini prazniki. Toda največji in najstarejši je spominski dan Marijinega vnebovzetja.

Dan Marijine smrti so nekateri že pred efskim zborom obhajali in ga poznali kot 15. avgust. Le da so se spočetka, zlasti na vzhodu, spominjali predvsem Marijine smrti, medtem ko je v zapadni liturgiji že v 6. stoletju osrednja misel praznovanja vnebovzetja Marijino z dušo in telesom. V Rimu so Marijino vnebovzetje obhajali kot praznik menda že v dobi papeža Sergeja (687—701), gotovo pa so praznovali 847. leta (Leon IV.) Marijino vnebovzetje že s slovesnim praznikom, ki je bil raztegnjen na celo osmino. Tako je praznik Marijinega vnebovzetja: prodiral vedno globlje v krščansko zavest, obdan z nežno, prisrčno ljubeznijo vernikov. Na vatikanskem vesoljnem zboru leta 1870. je nad 200 škofov vložilo pismo prošnje, naj bi Cerkev vnebovzetje Marijino z dušo in telesom razglasila kot versko resnico. Cerkevni zbor pa je bil radi izbruhov vojne prekinjen in radi tega predložene prošnje ni mogel več obravnavati. Treba je torej prepustiti bližnji bodočnosti, da bo od sv. Duha razsvetljena Cerkev proglasila za verski nauk tudi to veliko Marijino odliko, kakor je svoj čas proglasila njeno brezmadežno spočetje. Dejanjsko danes o resničnosti telesnega vnebovzetja Marijinega v nebo v Cerkví ne obstaja nikak dvom. Cerkev poveličuje Mater božjo kot Kra-

ljico nebes, kjer je bila med slavošpevi angelov tudi s telesom poveljčana.

Posebno izrazit tolmáč verovanja vernih krščanskih množic v telesno vnebovzetje Marijino je krščanska umetnost. Na vzhodu je postala zlasti poznana slika »Koimezisa«, ki predstavlja zadnje ure Marijinega življenja na zemlji in ki ponazarja dvig Marijine duše iz telesa. Slike zapadnih umetnikov pa nam že v najstarejši dobi kažejo Marijino vnebovzetje s telesom. Posebno pa je zgodnja renesansa ustvarila mogočne tovrstne umetnine. Po enem pojmovanju sedi kraljica na plašču in jo angeli aesejo v nebeske višine, drugi način upodabljanja, ki se ponavlja zlasti od 15. stoletja dalje, nam pa prikazuje blaženo Devico dvigati se v nebo stoječo, obdano z nadzemskim sijajem in že v odsvit nadnaravnega poveljanja. Posebno pa so nam ustvarili nesmrtno Marijino podobe veliki baročni mojstri. Slike ogromne razsežnosti in drzne dikcije, živo učinkujoče, ki še danes vzbujajo občudovanje in zanos gledalcev. Najmogočnejša stvaritev bo ostala pač Tizianova »Assunta« (1618), ki je tako poduhovljena, da diha le še blaženost in nadzemsko poveljanje; dosega nedosegljiv umotvor, ki nam predstavlja zadnjo pot Bogorodice in matere zemljanov, ki je že deležna nebeske glorie in ovenčana s krono nebeske Kraljice.

Ta način vpodabljanja Marijinega vnebovzetja je ostal merodajen do zadnjega časa in ga vidimo posnetega tudi na naših cerkvenih slikah. Praznik Vnebovzetja pa nam živo kliče v spomin vso vzvišeno podobo »Device mogočne«, da se vernih, zaupnih src k njej obračamo in jo prisrčno prosimo, da nam v stiskah naših dni milostno pomaga. Po vseh naših Cerkvah doni danes mogočen spev vernega ljudstva na čast Mariji, »ki je danes v nebesa vzeta«. Tako moli mašnik pred oltarjem in tako odmeva tudi v vseh vernih srelih, ki se z ljubeznijo in zaupanjem radujejo zmagoslavja svoje nebeske Matere.

Macedonsko pismo

Slovenec potuje skozi Skoplje v Bitolj

Pozabil sem že, ali sem čital v nekem berlinskem pismu ali v mostarskem, naj bi oni Slovenci, ki žive izven ožje domovine, poročali v »Slovenec«, kako je drugod. Sledeč temu opominu in vabilu uredništva, se oglašam iz vroče Macedonije, ker se mi zdi potrebno, da vidimo par sličic iz onega dela naše države, ki nam je Slovenec najbolj tuj. Za danes par vrst s pota po Južni Srbiji v Bitolj.

Zaspani Kranjci v Skoplju.

Kakor hitro sem zašel v Južno Srbijo, takoj se me je prijel — ne vem, kako bi rekel — izredna smola ali izredna sreča. Človek se vozi že dva, tri dni, izmučen in izorpan je že, rad bi že prisplal na cilj, a v Skoplju je treba čakati celih deset ur. Kljub trudnosti si nisem dal miru, ampak sem pričel kolovratiti kar tako brez cilja po mestu sem in tja. Gnala me je radovednost, ki je bila močnejša od moje trudnosti, saj sem našli mest še jako malo videl.

Skopje je precejšnje mesto, po velikosti in številu prebivalcev prav blizu Ljubljane. Je pa to tipično »balkansko« mesto, mešanica najrazličnejših vplivov, priča slavne zgodovine in velikih zgodovinskih dogodkov, na eni strani hrani stare tradicionalne svetinje, na drugi strani pa z naglico raste po najmodernejšem receptu. Zato imamo v Skoplju lepo ulico poleg smrdljivih razkopanih cest, starodavne minarete poleg najmodernejših hotelov, vsega najdeš v mestu: fese, osliče, kino, elektriko, sramežljivo zakrite bule, vonj po čebuli, pariška moda itd... Tako vidi človek živo pred seboj, kako se spaja civilizacija s primitivnostjo, kako zahod in vzhod pronicata drug v drugega, kako umira stari čas in se poraja novi.

Ko se mudimo v Skoplju, vsekako ne smemo pozabiti slavnega Vardarja, ki pa slove bolj po istoimenskih cigaretah, kakor pa po svoji vodi, ki je bolj kalna in umazana kakor naši hudourniki ob najhujših nalivih. A to Skopljance očividno nič ne moti, tam zunaj mesta je bilo vse živo na Vardarju, staro in mlado, vse se je zateklo v prijeten hlad umazanega Vardarja. Zelo rad bi se bil tudi jaz ohladil in se malo okrepil v vardarskih valovih, a sem se bal, da kopanje v Vardarju ne bo doseglo svojega namena in bi po končanem kopanju moral iskati vode, da bi se umil.

Kakor Ljubljani Ljubljano, tako Vardar deli Skopje na dva dela. Razlika med obema bi bila — proti pričakovanju — le ta, da je Vardar skozi mesto bolj reguliran nego Ljubljana skozi Ljubljano. To bi bilo za človeka, ki pozna Ljubljano in njeno usodo, precejšnja zanimivost. Vendar pa, kakor čitam, se tudi na Ljubljani regulacijska dela završujejo in bi bil vesel, če moja trditev ni več resnična.

Kranjci zaspi zvezu s pravim vlakom.

Sredi noči smo odrzeli iz Skopja proti Gradskemu. Sprevidnik nas je takoj opozoril, da je na Gradskem za prestop le malo časa. Nič ne de, sem si mislil in se stegnili podolgem po klopi, koleso so pela v noč in igrala enakomerno uspa-vanko, tako da prve postaje že nisem več videl, ampak sanjal, da se vozim iz Ljubljane v gorenjsko stran. Razumljivo, da sem zaspal, saj sem bil do skrajnosti utrujen.

Naenkrat me zbudi močna roka, da na mah poskočim in se zvrzam. Nekaj časa ne vidim nič drugega ko hrlečo svetilko pred seboj, potem počasi zaznam obrise mogočnega človeka. Sprevidnik.

»Vozni listek prosim.«

Brez besed in z mirno vestjo sežem v žep in izvlečem vse svoje listine, potem poiščem karto in jo dam.

Sprevidnik gleda. Zdaj karto, zdaj mene.

Mar ni vse v redu?

»Bogami, vi greste v Bitolj, zdaj se pa vozite proti Djevdjelijah.«

Prestrašil sem se. Torej sem predolgo spal.

»V Gradskem prestopim.«

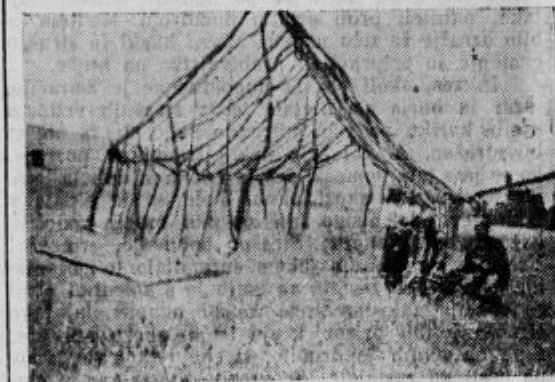
»Jok! Gradskega ne bo več, smo že naprej. Prav zdaj je bilo. Da se mi na prvi postaji skidate ven in peš nazaj. Ste razumeli?«

Samo glavo sem povesil, kaj sem pač drugega hotel ali mogel. Potem sem pogledal na uro. Pol trih. Zunaj se je daniilo, vozimo se po polju med pšenico in koruzo. Tam nekje se leno vali Vardar, nad grčiči rdjutrana zarja — a

kaj mi pomaga vse to, zavozil sem se in danes ne bom v Bitolju. Na prvi postaji izstopim.

Čuden, tuj svet. Postaja, v ozadju dve, tri hiše, kočje ali bajte, ne vem, kako bi jim rekel. Vse pusto, le par njiv, golo grčevje, nekaj sto metrov od postaje umazani Vardar. Kaj naj to počnem. Nazaj bo treba. A kako in kdaj? Peš gotovo ne. Vprašam uradnika, kdaj pojde prvi vlak nazaj na Gradsko.

»Ob petih popoldne.«

To se pravi, da bom moral čakati samo dvajset ur. Pa bom! Sicer me je malo skrbelo, kaj bom počel ves dan v tem pustem kraju, a ugan-ka mi je bila kmalu rešena. Šel sem v čakalnico in spal. Potem sem pa šel na Vardar. Včeraj se mi je v Skoplju gabil, danes se kopljem v prav tistem in takem Vardarju, kakršnega sem videl včeraj. Saj navsezadnje ni tako slab. Prilično topla voda, če je pa malo umazana, pa nič ne de. Zdaj sem si tudi razložil uganko, zakaj Vardar ni čist. Naša Sava teče po skalovju ali vsaj po peščenih zemlji, medtem ko Vardar po prsti. Ko človek gazi po njem, malokrat stopi na trda tla. Vse je mehko, obala blatna in mehka, zato ni čuda, če je voda umazana.

Kranjci med cigani v gosteh.

Radoveden sem bil, kaj je v onih kočah za postajo in sem vprašal. Prijazni postajnačelnik mi pove, da so tam cigani, ki kmetujejo. Zame je bilo to nekaj čisto novega. Cigani — ki delajo, ki kmetujejo? To si moram pobliže ogledati. In sem šel tja. Dve družini stanujeta v mali koči. Pravi cigani, muslimanske vere, črni ko ogline in pri vročini morda 45 stopinj oblečeni kakor mi pozimi. Umazani, raztrgani — sploh: cigani.

»Kako ste?«

»Dobro. A kako si ti?«

Popraskal sem se za ušesom in rekel: »Dobro.«

Zgovorni ljudje so in postrežljivi. Brž so me vprašali, ali sem že »ručal« (kosil). Moje koso sicer ni bilo dosti vredno, a sem moral dobro brusiti svoj jezik, da sem dokazal, da sem že kosil. Za vse to sem namesto štiri kuhanih jajec, ki mi jih je »gospodinja« spočetka ponujala, moral pojesti le dve. Naši cigani nimajo te uslužnosti. Še manj pa najdemo pri naših ciganih one lastnosti, ki ji pravimo: delavnost. Pri nas so cigani berači, tu so delavci!

Začel sem jih intervjuvati o tem in onem. S pšenico letino se pohvalijo. Dežja je bilo za potrebo, solnce še več.

»Je zemlja, ki jo obdelujete, vaša?«

»Jok. Mi samo delamo, zemljo ima »gazda«.

»Vam dobro plača?«

»Jok. Ničesar ne plača. Mi delamo, v jeseni si pa vse razdelimo. Pol gazdi, pol nam. Vse na pol, slama, žito, pleve, vse.«

»Pa pridelate toliko, da morete živeti?«

»Se prodajamo. Pridejo trgovci in jim damo.«

»Kje je vaša gazda?«

»Tam-le v oni hiši stanuje.«

»Kaj pa dela?«

»Nič ne dela.«

»Kaj pa počne vse leto tu?«

»Samo je, delamo pa mi.«

»Pa ste zadovoljni?«

»Kako ne bi bili. Delamo in imamo vedno dovolj kruha.«

Čudil sem se tem ljudem. Kjer srečaš danes človeka, pa naj bo bogataš ali berač, vsak bo jamral na vse pretege, ti ljudje so pa tako mirni in zadovoljni sami s seboj in s svojo usodo. Vzel

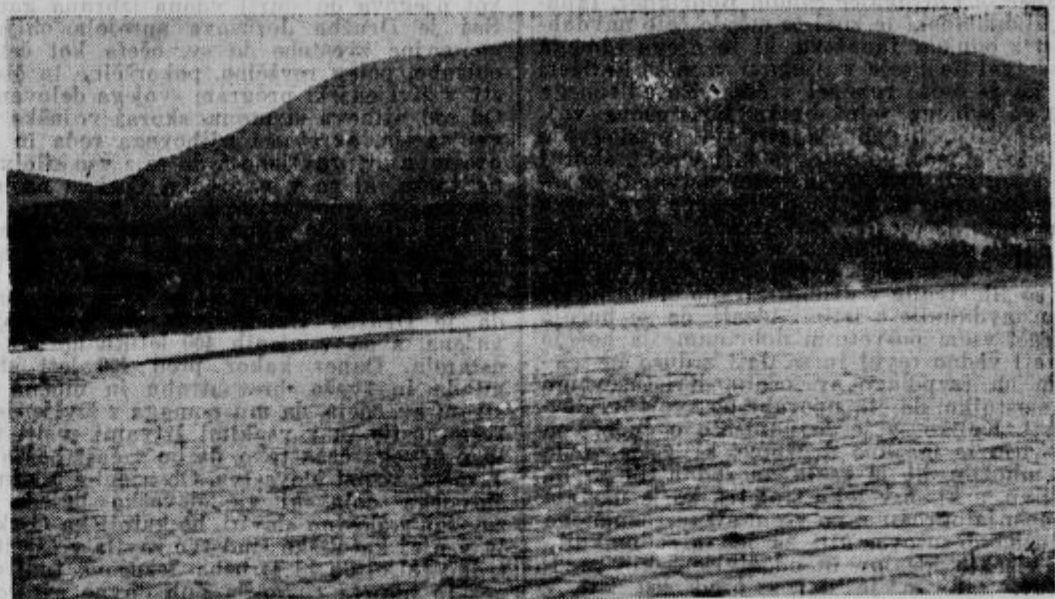
Radost na zraku in soncu Vam daje NIVEA

Pred sončenjem morate nadrgniti svoje telo s Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem zmanjšate nevarnost sončarice, obenem pa dobite krasno bronasto barvo kože.

Nivea na zraku in soncu!

Cerkniško jezero - čudo narave

Notranjska se ne more ponašati z naravnimi krasotami, kakršne imata Gorenjska ali Dolenjska. Vendar pa ima nekaj, s čimer se more ponašati ona sama in to ne le samo v Jugoslaviji, ampak skoro v vsej Evropi. To je svetovnoznano Cerkniško jezero, s svojo lepo in zares zanimivo okolico.

Cerkniško jezero je dolgo 10.500 m, najbolj široko pa 4750 m. Pokriva okrog 1200 do 1600 ha. To pa le, kadar je voda normalna. Ob zelo velikih povodnjih, pa se razlije tudi čez dolenevaške, dolenejezerske, cerkniške, martinke, grahovske, žirovniške, lipanjske, gornjejezerske in otoške njive in travnike. Tedaj pa meri nad 3800 ha. Kako velika bi bila cerkniška dolina brez jezera, se vidi prav v sedanjih dneh, ko voda izginja s površja. Sedaj lahko natančno vidimo in opazujemo lego jezera, požiralnike, bruhalnike, vrela in veleavla.

Že od nekdaj so razni učenjaki preiskovali to jezero. Naš glavni letopisec baron Vajkard Valvazor ga je leta 1689 v svoji izdani knjigi »Die Ehre des Herzogthums Krein« natančno opisal in imenoval prirodno čudo. Dalje so ga preiskovali jezuit Gruber, prof. Vogt, dr. Vincentini in drugi. Tudi naši domači učenjaki so se posebno trudili, da so rešili uganko tega jezera. Največ so do tega pripomogli: Jovan Cvijič, Alfred Gavazzi, zlasti pa Viljem Putik.

Cerkniško jezero se napolni redno dvakrat na leto. In to: v spomladanskem deževju in v jesenskem. Prav kakor se dvakrat napolni, tako se tudi dvakrat izprazni, in sicer poleti in pozimi. Baš sedaj smo v

dneh, ko jezero izginja v zemeljske globine. Ko izgine voda, se začne tudi bogat ribji lov.

Jezero je velikanski ribnik, ki ga je ustvarila narava. Rib je v njem vedno dovolj. Največ ščuk, dalje šlojnov, najmanj pa je jeguljam podobnih menkov. Pred dnevi je začela voda upadati, pokazal se je znani ribiški kamen, znak, da se bo jezero posušilo. V nedeljo pa se je začelo postopno: Vodonos, sledi še Rešeto, Levišče in Zadnji kraj. Rib je letos zelo veliko, tudi rakov. Statistika ribolova nam jasno kaže, da so leta 1887 ujeli okrog 40.000 kg rib, leta 1955 pa samo v Rešetu do 45 voz.

Ne izgine pa vsa voda iz jezera. Ostane stalno tekoč potok Žirovnica. Suho ostane jezero do jesenskih nalivov. Tedaj pa med gromom in bliskom začne požiralniki bruhati vodo in jezero se zopet zalije. Omeniti je tudi, da ima jezero krasne jame, kakor Velika in Mala Karlovica, polne kapnikov. Ko bodo te jame raziskane, bodo postale slavne kakor so: Postojnska, Križna in Zupanova jama.

Cerkniško jezero ni le lepa izletna točka, ko je zalito, ampak nam nudi veliko več zanimivosti ko je suho. Ako pomislimo, da je Cerkniška dolina s svojo okolico res krasna in da ima poleg lepote in lepe lege še toliko zanimivosti, se moramo pač čuditi, da je tujeem in domačinom tako malo znana. Upamo, da se bo to s časom doseglo. Za tuje-turiste in izletnike je ta kraj zelo primeren. Železnica je blizu, cestne zveze jako ugodne, le podjetnega duha in nekoliko poguma je treba, pa pojde vse srečno! L.B.

Janez Ev. Krek - abiturijent

Danes pred 50. leti, 10. avgusta 1884, je obhajal pri Sv. Gregorju novo mašo Petrič Anton. Petrič je bil izvrsten pevec. Pel je prvi tenor. Bil je zelo priljubljen. Zato je pa tudi prišlo na njegovo novo mašo veliko bogoslovcev. Tudi moja malenkost je bila med njimi. Duhovniki iz okolice so pa prišli tudi radi tega, ker je takratni župnik pri Sv. Gregorju, Gerjol Lavrene, obhajal istega dne svoj god. Bogoslovci smo ostali pri Sv. Gregorju še drugi dan. Bilo je veliko petja, saj je bil novomašnik, kakor sem že omenil, eden najboljših pevcev. Ni pa tukaj na zemlji dolgo prepeval. Kot kaplan na težavni župniji v Poljanah se je bil prehladil. Stopil je v začasni pokoj in je umrl že 17. marca 1891 v Gorici, kamor je šel iskat zdravja.

Krek je tistega leta napravil maturo na Ljubljanski gimnaziji. Ker je bil rojen pri Sv. Gregorju, je rad hodil tja gor. Tudi ob priliki nove maše je prišel k Sv. Gregorju. Ni ga pa bilo pri obedu, ki je bil zaradi obilnega števila povabljenih gostov kar v šoli. Krek se je že kot dijak izogibal, če se je le dalo, slavnostim.

Ko sem pa šel čez Sodražico, kjer sem občudoval tamošnjega župnika Voglarja, ki je hodil po trgu z dolgo pipo v ustih, v Ribnico, sem tamkaj zagledal Kreka. Prišel je od Sv. Gregorja na vozu, naloženem s hodi. Voznik ga je povabil, naj prisede, in Krek, ki se je rad zgovarjal s preprostimi ljudmi, se vsede na hodi in se tako imenitno pripelje v Ribnico, kjer je bil nekaj let pozneje kaplan. Takoj se dogovoriva, da napraviva majhno potovanje.

Skozi Dolenjo vas mimo Koblerjev, kjer obiščem sošolca, prideva v Staro cerkev. Sošolec naju pelje v župnišče ter predstavi tamošnjemu župniku Teranu Petru. Ko župnik sliši, da je Krek ravnokar napravil maturo, koj začne tipati, kako stoji pri Kreku z matematiko. Bil je namreč Teran izvrsten matematik. Domačinom dijakom je dajal večkrat matematične

seminarje in jih prosil, da se dajo slikati. Pa s kakšnim veseljem! Peljal sem jih k »svišli«. »Svisli« (te besede seveda nimajo) je pri njih nekaj kolov, postavljenih navzgor in počez, vanj zložijo slamo, seno in podobne reči. (Gl. sliko!)

Ko sem jaz zaključil svoja vprašanja in jih fotografiral, so pa začeli oni. Povedal sem jim, da sem iz Ljubljane. Sicer ne vem, kaj so si predstavljali pod tem imenom, a mladi »čiča« je rekel, da je Krek služen v Mariboru. Vsaj ta si je lahko mislil, kje je Ljubljana. Kam grejo? V Bitolj sem namenjen. Ali imam tam sorodnike? K vjakom? Si hodil v šolo? Seveda sem, gimnazijo imam in na univerzi sem bil. Takoj nato vprašanje: Ali si pismen? Tu sem se moral nasmehniti. Si? Potem ti pri vojakih ne bo nič hudega, samo da si pismen!

Vesel sem se poslovil od njih in kmalu mi je poteklo tistih dvajset ur in sem bil spet na Gradskem. Z Gradskega na Prilep vodi čez hrib ozkotirna železnica, vlakovi pravijo »čuk«. Kako smo se vozili s čukcem, o tem pa morda kdaj prihodnjic.

J. V.

naloge. Krek je bil izvrsten jezikoslovec. Že kot dijak je rad prebral razne jezikoslovne epise, se učil slovanskih jezikov. Do matematike pa ni imel posebnega veselja. Zato ga tudi župnik Teran ni dalje nadlegoval z matematičnimi problemi. Od Stare cerkve jo mahneva na Kočevje. Takrat je bila še stara župna cerkev, ki zares ni bila mestu, ki je imelo že takrat veliko lepih, velikih stavb, v poseben ponos.

Iz Kočevja jo mahneva na Koprivnik, ki ima velik trg okrog cerkve. Iz Koprivnika prideva v Črnomelj. Iz Črnomelja pa v Metliko. Obiščeva bogoslovca Kramariča Jožeta, ki je bil s svojim očetom ravno v zidnici »na Veselice« nad Metliko. Kramaričeve oče ni bil samo gostoljuben, ampak tudi jako zabaven mož. Bil je svoječasno deželni poslanec. Vse ga je občudovalo, ko je prihajal v zbornico, postaven mož v beli obleki, ki je znal tudi zastaviti svojo besedo za potrebe Belokranjcev. V svoji zidnici je naju gostil, zabaval in navduševal za delo med narodom. Morala sva v zidnici tudi prenočiti. Drugi dan jo mahneva čez Gorjance v Novo mesto. Prišla sva že zvečer, iščeva prenočišče v raznih gostilnah. Toda nikjer ni bilo za naju prostora. Šele v Kandiji dobiva pri Štemburju posteljo. Krek se je pozneje večkrat spominjal, kako sva v Novem mestu hodila od gostilne do gostilne in povpraševala za prenočišče.

Iz Novega mesta kreneva skozi Sotesko v Žužemberk in v Krško. Na Krki je imel dva tedna preje, kakor Petrič, novo mašo njegov sošolec Adamič Andrej. Grev ga pozdravil.

Na Krki se pa ločiva s Krekom. Jaz sem se namenil iti še na novo mašo, katero je imel Starnad Janez v Dobropoljih. Krek pa ni hotel z menoj, ampak je šel iz Krke v Ljubljano iz potem v svoja priljubljena Selca.

Na tem kratkem potovanju sva s Krekom veliko govorila o narodnem gospodarstvu, o razmerah slovenskega naroda, o njegovem slovu itd. Krek se še ni odločil, ali pojde v bogoslovsko semenišče ali ne. Skušal sem mu razno dvome pojasniti. Tako sem ga polagoma pripravil za semenišče, kamor je jeseni res vstopil in se bogoslovnih predmetov z navdušenjem poprijel.

J. Hladnik, Št. Vid, dne 10. avgusta.

Smrt v hlevu

Krka, 13. avgusta.

V petek, 10. t. m. je krava ubila posestnikovega sina 20 letnega Jožeta Zajca na Ilovi gori. Kako se je zgodila nesreča, prav za prav nihče ne ve. Jožeta so dobili v hlevu mrtvega poleg krave. Ležal je v gnojnici, malo pobit na glavi. Ker je bil fant božjasten, ni izključeno, da ga je v hlevu napadla bolezen ter je padel na tla; krava se ga je morda ustrašila in ga res ubila. — Tragično je tudi to, da so bili vsi domači doma in ni nihče vedel, da se sin Jože bori v hlevu s smrtjo. Dobili so ga že mrtvega. Pokopali so ga v nedeljo, 12. avgusta.

Za zdravnike dela in kruha dovolj!

Nov zdravniški delokrog

V tem, ko postaja v visoko kulturnih deželah kruhoborba in zdravniški poklic zaradi prenapolnjenosti čimdalje huja in se razvijajo razmere vse bolj obupno, so pa na drugi strani dežele, kjer stotisoči trpe in umirajo brez zdravnika. To so misijonske dežele, ki kar kriče po zdravniškem sodelovanju. K. Mayr piše v »Schönere Zukunft«:

Na milijon ljudi en sam zdravnik

Poprečen katoličan nima nobenega pojma, kako silna je potreba po zdravnikih v misijonskih deželah. Navedeno naj le par številke. V Združenih državah prihaja na vsake 700 prebivalcev po en zdravnik. V orjaškem ozemlju misijona Sv. Križa v Dakki, Indija, je pa za 12 milijonov ljudi samo en evropski zdravnik in 12 indijskih doktorjev, ki so izobraženi po zapadnem zgledu. V vsem ozemlju je ena sama bolnišnica in 12 klinik. Pretežna večina prebivalstva v Vzhodni Bengaliji je torej prav za prav brez zdravniške pomoči v evropskem smislu. Ljudje so izročeni na milost in nemilost domačim »medicincem« in mazačem, ki včasih pač uporabljajo dobra naravna sredstva, večinoma pa trapasta in kruta ter vraže. Samo v Indiji umrje na leto po 30.000 ljudi samo za kačjim pikom. Koke in kolera nastopajo vsako leto, dostikrat epidemično, močvirna mrzlica, malarija in tifus so pa tako pogosti kakor v naših deželah navaden prehlad. Razen tega je zdravniška pomoč v indijskih deželah pristopna samo za moške, ker običaj zabranjuje, da bi moški, ki ni sorodnik, zdravil ženo ali dekle. Prav v tem pogledu ima neko ugodnost protestantsko misijonstvo, ker večino nekatoliških misijonarjev spremlja v misijone družina.

Katoliške misijonske zdravstvene ustanove

V Indiji je dozdaj približno 15 katoliških bolnišnic in nekaj zdravniških pomožnih postaj, dočim vzdržujejo protestanti 675 bolnišnic in pomožnih postaj. Katoliških zdravnikov je 6 in 200 bolniških

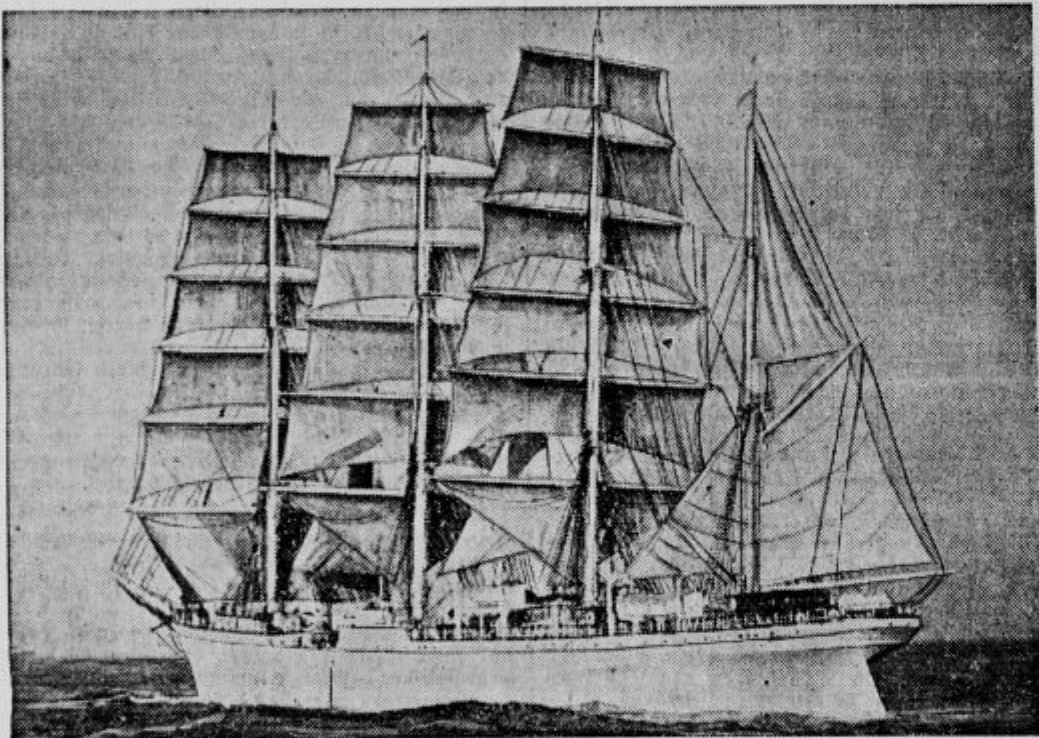
sester, nekatoliških inozemskih zdravnikov je pa 280, od tega 89 moških in 191 ženskih, ter 243 strežnic; temu treba pristeti še 1886 domačih zdravnikov in strežnic, med temi 718 moških in 1168 ženskih.

Različni so vzroki temu nesorazmerju, a eno je gotovo: sedanja doba nujno nalaga katoličanom, da se lotijo tega vprašanja na velikopotezen način. Zgled sta nam dali dve angleški izpreobrnjenki: dr. Agnes MacLaren (umrla 1913) in dr. Margareta Lamont (umrla 1931). Po zaslugi Lamontove se je leta 1922 na katoliški univerzi v Washingtonu ustanovil »Catholic Medical Missions Board«. Ta ustanova ima nalogo, da prireja zdravniške tečaje za misijonsko osebje vsake vrste in da preskrbuje katoliškim misijonarjem zdravniška sredstva in zdravila. Njena najvažnejša naloga za bodočnost pa je izšolanje domačih katoliških zdravnikov.

Prva večja poizkusa za izšolanje misijonskih zdravnikov sta nastala skoraj istočasno v Evropi in Ameriki. To je prvi Misijonsko-zdravniški institut v Würzburgu, ki ga je ustanovil meseca decembra 1922 prof. msgr. Becker na tujkajšnji univerzi. Sprejema dijake in dijakinje, ki študirajo na medicinski fakulteti skupaj, ki pa morajo živeti v zavodu (v dveh ločenih oddelkih) po zavodskih pravilih. Po dovršenih naukih sklene bodoči misijonski zdravnik ali zdravnica s pristojnim škofofom pogodbo glede nameščenja, plače, pokojnine itd. Lani je šel zavod 49 moških in 18 ženskih članov. Doslej je odločil odšlo v misijone: 4 zdravniki na Kitajsko, 1 v Afriko in 1 v Nizozemsko Indijo ter dve zdravnici in 1 strežnica v Afriko.

Druga ustanova je »Society of Catholic Medical Missionaries« v Baltimoreju iz l. 1925. To je verska ustanova, ki sprejema samo zdravnice in strežnice (ustanovila jo je dr. Ana Dengel). Svojo podružnico ima v Londonu. Lružba ima doslej v Indiji bolnišnico za ženske in otroke, dve pomožni postaji za matere in otroke in strežniško šolo v Dakki.

Kakor poroča p. Matthijs, je povpraševanje po katoliških zdravnikih, zdravnicah in strežnicah izredno veliko. Bog daj številnih poklicev!

Izumirajoča romantika morja: na sliki vidimo velik štirijambornik »L'Avenir«, eno izmed zadnjih po-nosnih jadrnic, ki še plovejo po svetovnih morjih. — Ladja je doma na finskih Alandskih otokih

Pogled v otroško dušo - pisava vse izda

Slavni psihografolog Rafael Schermann pravi, da moremo po pisavi otroka prodreti v tajne njegove duše. S tem bi se odpirale individualni vzgoji otroka povsem nove možnosti. O tem nam pove grafolog sledeče:

Za zunanjo obliko pisave ni brez vpliva tudi metoda, po kateri učimo otroka pisati. Tudi v tem pogledu smo prišli korak dalje in polagamo večjo važnost na svobodnejši razvoj otrokove osebnosti. Iz lepe, šolske pisave je težko sklepati na duševni ustroj otroka, ker je otrok tu vezan v svojem hotenju na norme. Več vpogleda nam nudi črke in čačke, ki jih je napisal otrok po svoji mili volji. Tu odkrijemo naenkrat njegove sposobnosti in slabosti, ki so zanj odločilnega pomena.

Mnogi ljudje so mnenja, da je otrokova pisava za spoznanje njegovega duševnega in telesnega ustroja premalo razvita. Sicer nekaterih lastnosti iz pisave res ne moremo razbrati, ker jih tudi pri otroku ni, vendar pa nam bo okorna, a naravna pisava razkrila najbolj karakteristične poteze otroka. Pasivni in po svoji naravi mirnejši otroci imajo bolj urejeno pisavo, ki se točno drži šolskih zahtev. Samostojnejši je lepomislna muka. Ne zato, ker nočejo, temveč, ker jih lepomislnje preveč obremenjuje v značaju. Izkušen učitelj bo kljub temu spoznal dobrega učenca, dasiravno morda le-ta ne piše lepo,

a ima zato samostojnejši značaj in nekaj osebnosti.

Temperament in razgibanost otroka spoznamo tudi iz njegovih čačk, še predno zna pisati. Nekoč mi je pokazal prof. Nölting načrčan kos papirja in me naprosil, da mu na podlagi čačk opišem glavne lastnosti osebe. Dejal sem: To so čačke tri do štiriletnega dečka, rahlega zdravja, ki je duševno razvit in zelo trmoglav. Ta otrok buta v svoji trmoglavosti z glavo ob zid. Imel sem prav, bil je to štiriletni profesorjev sinček, ki je dražil svoje starše, ako so ga karali, s tem, da je butal z glavo ob vrata. V drugem slučaju sem spoznal iz čačk štiriletno deklico vesele, a samolastne narave, ki se je družila s starejšimi ljudmi in se izogibala otrok. Zanimiv je slučaj 10-letne deklice, ki je bila na videz še otrok, a sem jo spoznal po pisavi za zrelo žensko. Zdravniška preiskava mi je dala prav. Deklica je bila že užila sad spoznanja.

Otrokova pisava nam pove marsikaj, česar ne bi zasledili najboljši pedagogi. Ona se izpreminja, kot se v otroku izpreminja njegova notranjost. Vsaka izprememba v duševnem ustroju se zrcali v okornih črkah, ki jih podzvestno pišejo možgani in ne roka. Tako psihografolog.

Morda se odpira tu važno polje za starše in vzgojitelje, katerih naloga je, da podpirajo dobre lastnosti otroka in odvrčajo od njega slabo.

Po krvavih izgredih med Zidi in Arabci v Constantini, Algier. Tla so vsa posuta z raztrgano obleko

H kolesarskim dirkam za svetovno mojstrstvo v Leipzigu, katerih se udeležijo zastopniki 18 narodov, med njimi petorica znanih mednarodnih amaterjev, ki jih kaže naša slika: Danec Olsen (levo zgoraj), Danec Rasmussen (levo spodaj), Švicar Kaulmann (desno spodaj), Nemec Merckens (desno zgoraj), Nemec Lorenz (na sredi)

Prometne luči na stebrih

Obdavčeno zdravje

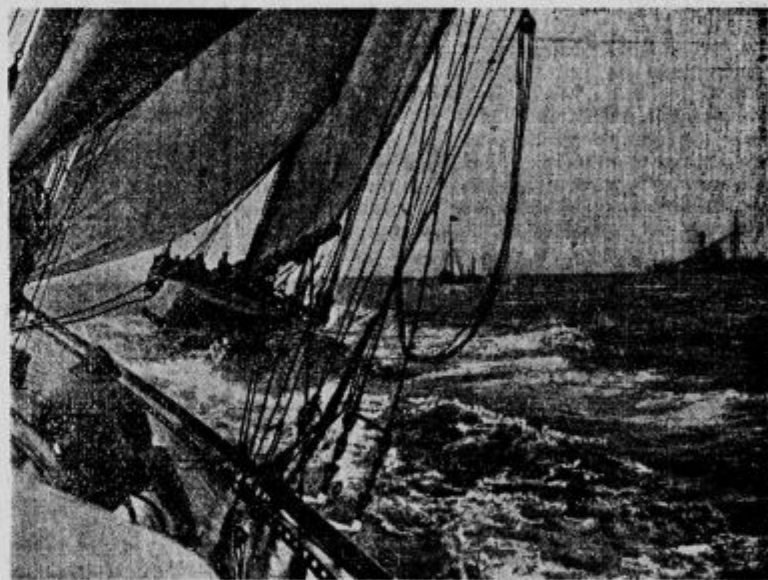
Kakor znano, je priporočila pariška medicinska akademija francoski vladi, naj pospeši konzum črne kruha. Francozi so vajeni sneznobelega kruha, a bela moka pogreša vsega, kar je najbolj redilno v zrnu: vitaminov, dušikove sestavine in rudninske soli. Vse to zleti med odpadke na vejalšču, da dobi kupci zahtevano prvovrstno moko, ki v resnici samo napenja želodec. Vlada bi bila pripravljena ustreči akademiji in javnemu zdravstvu, a naletela je na nepričakovane zapreke. Izkazalo se je, da smatra francoska postava ržen, črn ali samo mešan siv kruh za »luksuzno zdravilno pecivo«, ki je obdavčeno po 25 centimov od 1 kg. Seveda ne bo prebivalstvo kupovalo tega kruha, dokler ne bo postal cenejši. Vlada mora ukiniti »davek za ljudsko zdravje«, kakor ga imenuje pariški tisk, a to bo mogoče šele po zamudnem uradnem postopanju.

Zemljevid k bojem za mesto Fučov

Če Judež trenira

Mesar Dominik Otelo igra že skozi 20 let ulogo Judeža Iškarijota pri pasijonskih predstavah v svoji domači vasi Sordevoleju blizu Milana. Predstave se vršijo avgusta meseca in gledalci posebno občudujejo mesarjev nastop. Otelo se je dolgo vadil in lahko visi zdaj z zanko na vratu pet minut. Pravi, da bi lahko pustil Judeža trpeti magari deset minut, če ne bi to preveč zavleklo prizora. Seveda mora jeseni priti igralec v formo in zato gre v bližnji gaj. Pred kratkim sta pritekla v Sordevole dva upehana milanska turista in naznanila orožnikom, da sta videla v gozdu obešenjaka. Ljudje so pohiteli z lestvo v gozd, a našli na stari oljki samo »Judeža«, ki sploh ni maral iz zanke na tla. Stvar se je pojasnila. A mesar si je moral oskrbeti posebno dovoljenje za svoje »zračne vaje«, ker so smatrali orožniki, da bi bili sicer odgovorni za njegovo življenje v primeru nesreče.

Trd boj za kraljevo kupo pri Cowesu: zmagal je Davis z jahto »Westward« v trdem boju z »Velshedo« — prehitel jo je samo za 2 minuti. Kraljeva jahta »Britannia« topot ni priborila nobene nagrade

Iz alpske avtomobilske tekme: dirka čez Veliki St. Bernhard

Rožnat mož

Ugledni londonski zdravniki so dobili zanimiv a trd oreh v nekem bolniku, ki trpi za chromidosisom. Ta jako redka bolezen napade znojnice. Človeški pot dobiva pod vplivom znanosti neumljivih vzrokov zeleno, sinjo, rumeno ali celo črno barvo. Londonski bolnik se poti v rožnati barvi. Po poklicu je zobni zdravnik in stanuje v Egiptu. Nekoč zgodaj, ko se je bril, je opazil, da postaja poprej bela milnica na njegovem obrazu rožnata. Potem je ugotovil, da dobiva isto barvo njegove perilo in obleka. Bolnik nikoli poprej ni čul o bolezni, ki je značilna samo za tropsko podnebje. Zdravniki v Egiptu mu niso mogli pomagati. Zato je odpotoval v London k strokovnjakom za tropske bolezni.

Pri zdravniku: »Tu imate recept za spalnno sredstvo, gospa Slama; zadostovalo bo za dva meseca.«
»Hm, tako dolgo pa prav za prav ne bi hotela spati.«

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1—; ženitovanjski oglasi Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10—. Mali oglasi se plačujejo tekoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlitna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šofer-ključavničar
star 24 let, zmožen popravil, želi službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9220. (a)

Službo dbe

Trgov. pomočnika
zmožnega slovenščine in nemščine, sprejme galanterijsko trgovino. Pismene ponudbe s podatki in zahtevami pod »Zmožen« na upr. »Slov.« 9093 (b)

Več pletilj
izurjenih, sprejemmo. — Fran Kos, Ljubljana, Zidovska ul. 5. (b)

Hlapca
starejšega, vernege, sprejme posestnik na deželi. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj« št. 9276. (b)

Pomočnika
dobrega, sprejme kamnosek Kunovar, Sv. Križ, Ljubljana. (b)

Zasluzek

Velik zaslužek
brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na deželi. Dopise z znamko za odgovor nasloviti na: Persson, Ljubljana, poštni predal 307.

Vajenci

Vajenca
za trgovino mešanega blaga sprejme Josip Langeršek, Marenberg. Prednost imajo pošteti in močni fantje. Nastop takoj. (v)

Vajenec
mehanič ali ključavničar, z malo maturo išče učnega mojstra s hrano in stanovanjem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 9216. (v)

Vajenca
iz dobre hiše, za pekarsko obrt na deželi sprejem. Ivan Vršnik, Guštanj. (v)

Pouk

Nemščino
esperanto in slovenščino poučuje pismenim potom Jezikovna dopisna šola na Jesenicah (Gorenjsko). Učnina nizka. Zahtevajte prospekt. Priložite znamko za odgovor. (u)

Christofov učni zavod
Ljubljana. — Najstarejša privatna enoletna trgov. šola vpisuje ves avgust dnevno na Domobranski cesti 15. — Stenografija, slovenska, nemška, trgovski predmeti, strojeopisje, jeziki. Vpisnina 30 Din, mesečna šolnina 120 Din, revni popust. Zahtevajte prospekte. (u)

Denar

Posredujem
denar na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov Rudolfa Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Vložna knjižica
Mestne hranilnice ljubljanske v znesku nad Din 300.000, naprodaj brez posredovalca pod zelo ugodnimi pogoji. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ugodno« št. 9214. (d)

Knjižice
ljubljanških in podeželskih zavodov kupim. — Sporočite zavod, znesek in ceno na upravo »Slovenca« pod zn. »Najvišja cena« št. 9273. (d)

Posojila
dajemo na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov proti 9% obrestim letno. Ravno tako iste kupujemo in prodajamo. Hitro in točno poslovanje.

Pučka štediona
Zagreb
Naš zastopnik za dravsko banovino je: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ulica.

Ženitbe

Fant iz Kanade
srednje starosti, se želi seznaniti v svrhu ženitve z dobri dekletom od 18 do 22 let. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 9199. (ž)

Dijaki

Dva dijaka (-inji)
sprejemem v najboljšo oskrbo v krasno in solčno stanovanje z vrtom na Mirju. Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 9195. (D)

Dva dijaka (-inji)
sprejemem v dobro oskrbo po zmerni ceni. Krekov trg 10, II. hodnik, desno.

Stanovanja

IŠČEJO:
Stanovanja iščejo
stranke potom Realitete pisarne GRAŠEK, Gledališka 4. Hišni posetniki, prijavitel!

ODDAJO:
Soba in kuhinja
se odda takoj ali 1. IX. Ciglarjeva 35, Moste. (č)

Stanovanje
2 sobi in kuhinja, oddam mali družini. 700 Din mesečno. Bežigrad 15, vila »Rozinka«. (č)

Trisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami, se poceni odda takoj ali 1. sept. v vili št. 25 v Koszah. Več se poizve v pisarni Tönnies, Dvorakova ul. 3, dvorišče. (c)

Enosobno stanovanje
se odda. Izanska c. 96. (č)

Soba s štedilnikom
eventuelno tudi za delavnico se odda s 1. septembrom. Ogleda se pri hišnici: Maribor, Miklošičeva 2. (č)

Dve pritlični sobi
lepi, opremljeni, v vili z velikim vrtom, oddam s 1. septembrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9242. (s)

Prazna soba
s posebnim vhodom, se odda. Istotam se sprejme dijak. Poizve se pri hišniku Stari trg 17. (s)

Vnajem

2 lokala
pripravna za vse vrste trgovine ali poslovne prostore itd. — oddamo na Celovski cesti 34. Poizve se: Celovška cesta št. 38, telefon šte. 21-87.

Posestva

Droben oglaš v »Slovenca«
posestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Parcela naprodaj
sestoječa iz njiv in travnikov v izmeri 73.000 m², poleg kolodvora, skupaj ali pa posamezni deli. Vzamejo se tudi hranilne knjižice posojilnice r. z. o. z. v Ribnici za polno vrednost na račun. Podrobne informacije pri Francu Piciku v Ribnici, Dolenjsko. (p)

4000 m² travnika
ob glavni cesti, proti St. Vidu, v bližini Krekove gospodinske šole v Šiški — naprodaj. Ponudbe na imenovano šolo. p

Upokojencil
V najem oddam hišo z gospodarskim poslopjem in njivami v Lukovici pri Domžalah, pod ugodnimi pogoji. — Gostič Janko, Ljubljana, Krakovski napis 4. (p)

Parcelo
primerno za obrt, kupim v Not. goricah ali Brezovici. Ponudbe z navedbo cene in velikosti na upr. »Slovenca« pod »Prometna točka 9241«. p

Posestvo
hišo s tremi sobami, hlevom in lepim vrtom, tik kolodvora v Skofljici — prav lepa lega — prodam. Cena 45.000 Din. Naslov pove upravo »Slovenca« pod št. 9255. (p)

Enonadstropna vila
nova, dvoje stanovanj po tri sobe, kopalnica, pritlikline. Vila podkletena, električna napeljava, vodovod krasen vrt, v bližini Ljubljane ugodno naprodaj. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Idealna lega« št. 9256. (p)

Dražba hiše
in zemljišč v Ljubljani. Pri sodišču Ljubljana se bo vršila 30. avgusta ob 8 zjutraj, soba 16, dražba hiše Poljanska cesta 64 in gospodarskega poslopja (najmanjši ponudek Din 296.916) in travnika na Galjevi, 5517 m² (najm. ponudek Din 26.780). Informacije na sodišču, soba 17, ali pri dr. Benkoviču, Beethovnova 14. (p)

Tovorni avto
rabljen, v zelo dobrem stanju, 1000 kg nosilnosti, naprodaj za 4000 Din. — Mlekarna Bernhard, Maribor. (f)

Avto
znamke Steyer, 6 sedežni, tudi kot tovorni avto uporabljen, v zelo dobrem stanju, poceni prodaja mlekarna Bernhard, Maribor.

Travnik

v Mestnem logu, v izmeri 35.000 m² prodam po 3.50 Din m². Poizve se: Sv. Petra cesta 47. (p)

Manjše posestvo
v Sevnici (Šmarje pri Jelšah), 5 minut oddaljeno od kolodvora Sevnica — naprodaj. Cena in drugi pogoji se izvedo pri g. Trupi, lesnemu trgovcu v Sevnici. (p)

Parcela
4800 m², na Vodovodni cesti, pripravna za stavbišče, naprodaj. Poizve se Savlje 24. (p)

Kupimo

Kupimo
ca 1000 m starih železnih cevi 25 cm ali 2000 po 15 cm. Cevi se bodo uporabljale pod malim pritiskom. Ponudbe na upravo termalnega kopališča Dolenjske Toplice. (p)

Srebrne krone
staro zlato in »rebro kupuje RAFNERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod v Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. (p)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3. (p)

Maline
kupi tvrdka »Vitamine«, Ljubljana, Masarykova 46. (p)

Dežno pokrivalo
vozno, 3X4, dobro ohranjeno, kupim. Bartol, Tyrševa c. 31. (k)

Auto-motor

Mali Peugeot
445 kg teže, 5 l bencina, prodaja župnišče Boštanj pri Sevnici. (f)

Tovorni avto
rabljen, v zelo dobrem stanju, 1000 kg nosilnosti, naprodaj za 4000 Din. — Mlekarna Bernhard, Maribor. (f)

Avto
znamke Steyer, 6 sedežni, tudi kot tovorni avto uporabljen, v zelo dobrem stanju, poceni prodaja mlekarna Bernhard, Maribor.

Poizvedbe

Zgubil se je
dne 6. avgusta 1934 v Rimskih Toplicah velik pes volčjak, ki sliči na ime Bundeš in ima znamko občine Radeče. Vsakemu, ki ga izsledi in ga pripelje nazaj v Radeče v papirnico, dam nagrado 200 Din. Alojzija Vrečer, restavracija papirnice Radeče. (e)

Objave

Preklíč!
Podpisani Bole Andrej preklíčujem in obžalujem kot neresnično, kar sem govoril o gđeni Zdolšek Antoniji iz Planine radi njene bolezni, jo prosim odpustitja in se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega pregon. Planina, 15. avgusta 1934. Bole Andrej. (o)

Pohištvo

Spalnice
moderne, iz orehove korenine, pleškane in kuhinjske, oprave ter drugo pohištvo dobite najceneje pri Andlovic, Komenskega ulica 34. (š)

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, brž kupca ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inšert!

Gospodinj, gostilne, obrtniki
ne zamudite ugodne prilike! — Radi izpraznitve zaloge, prodaja iz skladišča Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (pri Zmajskem mostu) po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. (l)

Nudimo Vam
za majhen denar dobra oblačila. — A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Otroški vozički
Večja partija novih vozičkov letošnje fabrikacije se radi opustitve teh modelov zelo poceni prodaja. Tribuna F. B. L. — Ljubljana, Karlovška c. 4. (l)

TELEFON 22-07

Ivan Kravos
Maribor
Aleksandrova cesta 13

Več oleandrov
rdečih in belih, polnocvetnih, naprodaj. Moste, Ciglerjeva 25. (l)

Telefon 2059
PREMOG KARBOPAKETE
DRVA, KOKS nudi **Pogačnik**
Bohoričeva ulica št. 5.

Otroške vozičke in igrače
šivalne stroje, kolesa, kupite najugodnejše pri **S. REBOLJ & DRUG**
Vošnjakova ulica 4, ki se preseli s 1. septembrom Gosposvetska c. 13

Sode
pripravne za vino v velikosti od 13 do 400 in od 3500 do 4000 litrov, se oddajo poceni. Maribor, trgovina, Trubarjeva 9. (l)

IGN. VOK
Ljubljana, Tavčarjeva ul.
Podružnice:
Kranj, Novomesto, Celje.

Akcije
Gostilničarske pivovarne v Laškem naprodaj po zelo nizki ceni. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (l)

VINA
arvovrstna po najugodnejših cenah kupite pri **Centralni vinarni v Ljubljani.**

Malinovec
pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v **lekarni dr. G. PICCOLI**, Ljubljana, Dunajska c. 6.

Čevljarska obrt
40 let obstoječa, z vsem inventarjem, orodjem, stroji, zalogo in z lastnim lokalom, na zelo prometnem kraju v Ljubljani — zaradi smrti lastnika pod ugodnimi pogoji naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9243. (l)

PREMOG drva
Telefon 3934 SLOVŠA
Kolezijska 19

Tehtnico
decimalno, novo, za 1000 kg, za tehtanje živine — prodaja Janko Predovič, Ljubljana, Poljanska 73. l

Bika
pristne smodolske pasme, 18 mesecev starega prodam. Josip Kosler, Ljubljana, Selenburgova 3. (l)

Motorno kolo
zn. »Ariel« s prikolico, v brezhibnem stanju, prodam za 7500 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9275. (l)

GG. TRGOVCI!
Radi velike zaloge sira znižane cene:
Trapist »Special« 100% masten . Din 9.75
Trapist »Tri zvezde« 100% masten . Din 8.75
Trapist delavski 35% masten . Din 5.—
Maslo od 16 Din naprej.

Mlekarna
»Tri zvezde«
Sarvaš.
Pri večjem naročilu popust!

Elektrotehnično podjetje ALOJZIJ SPRAGER

naznanja svojim cenjenim odjemalcem in občinstvu, da se je preselil iz Kopitarjeve ulice 12 v novo urejene prostore

v Vetrinjsko ulico šte. 14.
Pričakujem, da mi bodo dosedaj cenjeni odjemalci tudi še nadalje ohranili svojo naklonjenost. Priporočam se tudi vsem drugim, da me posetijo.

Z odličnim spoštovanjem
ALOJZIJ SPRAGER
elektrotehnično podjetje
Maribor, Vetrinjska ulica šte. 14.

Tudi v naši podružnici
Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inšerate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Kdor želi shraniti v svoji delavnici, ta ne bo zakoval, ne avto genno varil ampak

električno varil
Natančneje pri
Ing. Aleksander Neumann,
Radišina 6 Zagreb Tel. 21-48

DOBER TEK JE ZNAK ZDRAVJA.

Cim pa opazite pri otrocih ali odraslih, da jim ied ne prija, da niso dobre volje, je to znak nerazpoloženja. Ne boste storili napak, ako jim daste takoj v malo vode ali mleka prašek »Magna«. »Magna« čisti prijetno, brez bolečin. »Magna« osvežuje. Za iztrebljenje otrok majhno, odrasli veliko žlico.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavojček 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)